

მ წ ყ ე მ ს ი

ო ზ ი ც ი ა ლ უ რ ი გ ა ნ ყ ო ზ ი ლ ე ბ ა .

უმაღლესი მანიფესტი.

წყალობითა ღვთისათა

რვან, ნიკოლოზ მეოქავი,

იმპერატორი და თვით მპყრობელი სრულიად რუსეთისა,

მეფე შალშასა, დიდი მთავარ ფალოანდიისა

და სხვათა, და სხვათა, და სხვათა.

გუცხადებთ ყოველთა ჩვენთა ერთგულ ქვეშევრდომთა:

გაგრძელება *)

IX. ნუ გადახდებათ და განირიცხოს ანგარიშებიდან:

1. 1896 წლის 1-ლ იანვრამდე რაც გადასახადი ფულია სხვა-და-სხვა გუბერნიების თავად-აზნაურობაზე სააზნაურო პანსიონერების აღსაზრდელათ, რომელნიც სწავლობენ საერო სამინისტროს სასწავლებლებში.

2) ხვედრი ფული, რომელიც მეორე ნახევარი 1895/6 წლის ანგარიშში უნდა შემოეტანათ სწავლისთვის, ლექციების მოსასმენათ და საქალებო, ან სავაჟო პანსიონების ყმაწვილებისათვის ხაზინაში ან სპეციალურ თავნში სახელმწიფო სასწავლებელთა, და დანიშნულ ვადამდის არ შეუტანიათ დღემდე ჩვენის გვირგვინის კურთხევისა, უნდა ეპატივოსთ; იმ შემთხვევაში, თუ უკვე შეტანილია, უფლება მიეცეს სასწავლებელთა უფროსებს ეს შემოტანილი ფული ჩაურციხონ მოწაფეებს შემდეგ ნახევარი წლის შესატან ფულში, თუ რომ მოწაფე ღარიბია და თავის კარგი ყოფაქცევით ღირსია ამ საღვათისა.

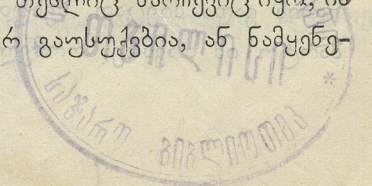
3) გადახდევინებელი ფული, რაც კი დაგროვილა 1896 წლის 1-ლ იანვრამდე დღემდე ჩვენის გვირგვინის კურთხევისა იმპერატორის მარიამის დაწესებულებათა მოწაფეებს უნდა ეპატივოსთ.

ამას გარდა ის პირნი, რომელთაც უმაღლესი სასწავლებელი გაუთავებიათ და ეგზამენებს იქერენ სახელმწიფო კამისიაში 1896—1897 წლებში უნდა განთავისუფლდენ შესატან ფულისაგან, უკეთუ ისინი წარადგენენ უნივერსიტეტის მთავრობისაგან სიღარიბის მოწმობას.

X. განთავისუფლდენ იჯარით ამღებნი სახელმწიფო, საუფლისწულო, სახასო და ჩვენი კაბინეთის კუთვნილი მამულებისა სხვა-და-სხვა გადასახადისაგან, რომელიც ქვემოთე ამისა მოხსენებულთა:

1. სრულიად ეპატივოსთ მამულების და საბეგრო აოგილების გადასახადი მოიჯარადრეებს, რომელთაც ეს გადასახადი დატეხიათ თავზე 1893 წლის 1-ლ იანვრამდე და დღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა არ გადაუხდიათ: ხოლო ვისაც კი ამ ვადის შემდეგ არ შემოუტანიათ კუთვნილი გადასავადი 1896 წლის 1-ლ იანვრამდე, ეგრეთვე სახელმწიფო თევზსაჭერ ადგილების მოიჯარადრეებს, და კასპიის ზღვის პირათ ადგილების მოიჯარადრეებს, რომელთაც გაუმართავთ იქ თევზის საჭერი მოწყობილობა ეპატივოსთ გადასახადი თითო პირზე ექვსასი მანეთი; თუ რომ ეს საბეგრო ადგილები უჭირავს გლეხის საზოგადოებას, ან ამხანაგობას, რომელიც შედგება არა ნაკლებ სამი კაცისაგან, თითოს ეპატივოსთ ორასი მან., ხოლო თუ ამხანაგობა ორი კაცისაგან არის შემდგარი, თითოს უნდა ეპატივოსთ 300 მ.

3. ეპატივოთ შტრაფები და დამატებითი ხარჯები დღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა იმ ადგილის მოიჯარადრეებს, რომელთაც კანტრაბტები საბეგრო მამულებისა დაურღვევათ, მაგალ., ვისაც რიგიანათ არ მოუხნავს საბეგრო მამული, ან მეტი ადგილი დაუხნავს, ან რა თესლიც ნარჩევიც იყო, ის არ დაუთესავს, ან მიწა არ გაუსუქვია, ან ნამყენ-

ბი არ დაურგავს, ან ახალი ტყე მოსჭრია და სხვა ამისთანები -- თითოეულ კაცს ეპატივოს 300 მანეთამდე, ანუ თუ მამული გაცემული ყოფილა იჯარით ამხანაგობაზე, რომელშიაც 6 კაცი ითვლება, თითო კაცს ეპატივოს ხუთი თუმნის გადასახადი, ნურც დაადებენ ახალ ჯარიმებს იმათ ღღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა.

3. არ უნდა გადახდეს ზარალი, რაც ყოფილა ღღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა, იმ მოიჯარადრეებს, რომელთაც გაცემულ ადგილებისთვის თავი დაუწებებიათ, ან შეუმცირებიათ საბევრო ფული, არც იმათ უნდა გადახდეთ ჯარიმა, რომელთაც კანტრაბტებისათვის თავი დაუწებებიათ, იმ ზალოგებისა, რომელნიც მიუტოვებიათ ადგილ-მამულის იჯარით ასაღებათ.

4. განირიცხოს და ეპატივით ყოველივე ჯარიმა უწინდელსა და ახლანდელს მიწის მოიჯარადრეებს ღ მობეგრე კაცებს, რაც კი მათ დადებიათ ღღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა, დროზე საიჯარო გადასახადის შემოუტანლობის გამო. აგრეთვე სამარილე ადგილებისა, ფისისა და კუპრის სახდელ ადგილების ფისის შემოუტანლობის გამო.

XI. მიეცეს საღვთაი მოსესხე წოდებათა და საზოგადოებათა, რომელთაც სხვა და სხვა დროს აუღიათ ხაზინიდან ვალები:

1. განირიცხოს და ეპატივოს პრიკაზის მოვალეებს, რომელთაც აუღიათ ქალაქისა და სოფლის მამულებზე სესხი, ერთი მეხუთედი თავნისა, სარგებლისა და ჯარიმების, რაც რომ მათ თავს დატეხიათ 1-ლ იანვრამდის 1896 წ. შემდეგი წესით:

ა, ჯერ უნდა განირიცხოს შეუტანელი ფული და შემდეგ თავნი ვალიდან მოეჭრას ერთი მეხუთედი.

ბ, დანარჩენი თავნი ვალისა უნდა განაწილდეს უწინდელ ვადაზე და გადახადონ ნაწილ-ნაწილათ, როგორც წესია მიღებული ბანკებში ხუთი პროცენტის ანგარიშით; ამის შემდეგ რაც პროცენტი და თავნი ვალი დარჩება მამულებზე, ისინი უნდა გადახადებინონ ხოლომე იმ წესით, რაც პრიკაზშია მიღებული.

გ, იმ მსესხებლებს, რომელთა სესხსაც უმაღლესი ბძანებისამებრ 20 თებერვალს 1888 წლისა 15 წლის ვადა მიეცათ, მეხუთედი ნაწილი ეპატივებათ მარტო იმ თავნზე, რომელიც პირველ 15 წელიწადს

უნდა გაისტუმრონ, ხოლო მეორე თუთხმეტე წლის ვადით გასასტუმრებელი თავნი ხელშეუხებლად იქნება.

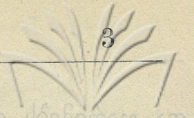
დ, ამ რიგათ აღრიცხული თავნი, რომელიც სესხათ ედება თითოეულ მოსესხეს, 1-ლს იანვრამდის 1896 წ. და ყოველწლიური შესატანი ფული უნდა დამტკიცდეს საფინანსო მინისტრის მიერ.

2) ეპატივით და ანგარიშებში გაუქმდეს, რაც რომ სესხი ითვლება ღღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა სახელმწიფო ხაზინიდან აღებული, აგრეთვე უწინდელი მოსესხე ბანკიდან და სხვა-და-სხვა სამინისტროს თავნებიდან გასული ფული, რომელიც უმაღლესათ ნება დართული იქმნა 4 მარტს და 24 ივნისს 1880 წ. და განკარგულებისამებრ უწინდელის მთავარ-მართებლისა გადაეცა კავკასიის კრედიტს რიცხვით მილიონ ნახევარი თავნი კავკასიის აქეთა მხრის მცხოვრებლების გასაკვებათ, აგრეთვე ეკლესიების ასაშენებლათ და მიწის-ძვრით დანგრეული სახლების შესაკეთებლათ.

3) ეპატივოს სრულიად სესხი სახელმწიფო ხაზინიდან გაცემული იმ პირებზე და საზოგადოებებზე, რომელნიც ცეცხლით დაზარალებულან 1890 წლამდე.

4) ხაზინიდან გატანილ სესხებზე ღღემდე ჩვენი გვირგვინს კურთხევისა, რომელი მიცემიათ კერძო პირებს და საზოგადოებათა ცეცხლითა და წყლით დაზარალების გამო, აგრეთვე სხვა უბედურებების გამო, გარდა იმ შემთხვევათა, რომელნიც XI სტატიის მესამე მუხლში არიან მოხსენებულნი, ეპატივით ყოველივე შემოუტანელი ფული და პროცენტები იმ მსესხებლებს, რომელთა შემოსატანი გადასახადი იმდენია, რომ გატანილ სესხს უდრის; ხოლო სხვა მსესხებლებს აწაირო სესხის ფულებიდან ეპატივოს მხოლოდ სამას-სამასი მანეთი თითოეულ სესხზე. იმ მოსესხეთ, რომელთაც 300 მანეთზე მეტი აქვთ გატანილი, 300 მანეთი გამოერიცხოთ და დანარჩენი გადახდეთ. იმ სესხებზე, რომელთაც ვადა გასვლიათ და არ შემოტანილან, ეპატივებათ მარტო ახალ ვადაზე შემოსატანი ფული.

11. ეპატივით სესხები იმ მცხოვრებლებთა, რომელთა სამადნო ადგილები სახელმწიფო ხაზინაში დაგირავებულია და სამადნო ადგილების მეპატრონეთა სესხი გადატანილია იმ მცხოვრებლებზე, რომელნიც ადგილში მეპატრონეებს იჯარას აძლევდნ და ამ იჯარის სამაგიეროთ მათ დაატყდათ გადასახდე-

ლათ სახელმწიფო ვალი, ადგილის მებატონეთა მიერ აღებული.

14) იმ სესხებზე, რომელნიც ხაზინას მიუცია ქალებისა და სხვა და სხვა ერობისათვის ან წლიური ანგარიშების გასასწორებლად, ან გადამდები ავთმყოფობის მოსასპობათ, ან გზების გასაყვანათ მდინარეების კიდების გასამაგრებლათ და დამზღვევი საზოგადოების დასახმარებლათ, ეპატივით სარგებელი, რომელიც არ ყოფილა შემოტანილი დღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა.

16) ეპატივით მებატონეებს საგლგხო ადგილმამულის გამოსაყიდველათ აღებულ სესხებზე ყოველივე ჯარიმა, რაც რომ დღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა მათ თავზე დატეხიათ და ჯერ კიდევ არ გადაუხდიათ.

XII. ეპატივით ქვემოხსენებული წეს-რიგით ჯერ გადუხდევინებელი დატეხილი ვალი, ზარალი და დაკარგული ფული ჯამაგირებში, სახარჯოთ, ან გზის ფულათ და სხვა აღებული, როგორც ხაზინის, ისე იმპერატორის მარიამის დაწესებულებათა, რომელნიცა მომხდარან უკანონოთ გაცემით სახელმწიფო მოხელეებზე, რაც კი ამისთანა ზარალი მომხდარა ჩვენი გვირგვინის კურთხევამდის:

1, ის ზარალი და დაკარგული ფული, რომელიც ჩვენი გვირგვინის კურთხევამდის არ განხილულა და ჯერ კიდევ არ აღმოჩენილა, უნდა ეპატივოს და იმათ წამლებს ნულარ შეაწუხებთ, თუ ეს ზარალი არ აღემატება 300 მან. თითოეულ პირზე.

2, ზარალი და დაკარგული ფული მოხელე პირებზე, რომელნიც აღმოჩენილან ჩვენი კურთხევის დღემდე უნდა ეპატივოთ, თუ თითოეულ მოხელეზე 300 მან. მეტი ზარალი არ იქნება.

3, ზარალი და დაკარგული ფული, რომელიც 300 მანეთს აღემატებიან, უნდა გადახდეთ თითოეულ პირს მხოლოთ 300 მან. გამოორიცხვით.

4. თუ რომ ვისმე მოხელეს ჩვენი კურთხევის დღემდე ჯილდოთ, ან ისე კანცელარიის შტატის ფულებიდან და სხვა წყაროებიდან წაუღია და თავს დატეხია ნება-დაურთველათ მთავრობისა, ნულარ იძიებთ და ნუ მოესხენებათ სახელმწიფო მოხელეთ. ამ მეოთხე მუხლისამებრ თუ ვისმე მიცემია საჩუქრათ და შემწეობათ ფული იმ თავნიდან, რომელსაც სრულებით სხვა დანიშნულება ჰქონია, უნდა ეპატივოთ 300 მ-დე 1 წლის ანგარიშში თითოეულს პირს,

დანარჩენი კი უნდა გადახდეს.

5, რაც დაკარგული და დანაკლისი-ფულია მოჩენილა ჩვენი გვირგვინის კურთხევამდე მოსამსახურეთა უმართებულო მოქმედებისაგან და უნდა გადახდევინონ ერთი-ორათ ხაზინის სასარგებლოთა ან იმპერატორის მარიამის დაწესებულებათა სასარგებლოთ, დამნაშავეთა, ან იმათ მოთავდებე პირთა, ან სხვათა, რომელთაც მონაწილეობა მიუღიათ ამ ზარალში და დანაკლისში, იმათ უნდა გადახდეთ მხოლოთ თავნი დანაკლისი და არა ერთი-ორათ.

6. სარგებელი, რომელიც ხაზინისა, ანუ იმპერატორისა მარიამის დაწესებულებათა მანებლობისათვის უნდა გადახდევინებიათ დღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა, აღარ გადახდევინონ გარდა თავნი ფულისა, რომელიც გატანილი ყოფილა.

7, რაც ფული სახელმწიფო სამსახურში რომელიმე მოხელეს თავს დატეხია, ის მომკვდარა და მის მაგიერათ მემკვიდრეებს ედებათ გადასახდელათ, ან იმათ მოთავდებე პირებს, რომ მემკვიდრეების მამული ვერ აუვა ამ ვალს, აგრეთვე რაც ფული ქრისტიანების და ობლების პენსიებს დატეხია თავზე, უნდა ეპატივოთ.

8, უნდა ეპატივოთ სულ ყველა ფულები, რაც კი დღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა მოსამსახურეთა თავს დატეხიათ გადასახდელათ, ან იმის გამო გამხდარან ამაში პასუხისმგებელი, რომ ნამდვილი დამნაშავე გაქცეულა და ველარ უნახავთ.

9, ნულარ დევნიან იმ ზარალისა, დანაკლისისა და მეტის წაღებულისათვის, რომელნიც მოსამსახურეებს ჩაუდენიათ და მას შემდეგ ჩვენი გვირგვინის კურთხევამდე გასულა არა ნაკლები 10 წლისა.

10, რაც მოსამსახურე პირებს თავს დატეხიათ შტრაფები, ან რაც იმათგან ხაზინას ერგება გერბის ქალღმრთის ფული, იმის შტრაფები დღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა ყოველივე ეპატივოს და მხოლოთ გადახდეს მარტო ის ფული, რაც ღერბის ქალღმრთის ფასია.

11, განირიცხოს ანგარიშებიდან რაც ფული ითვლება სახელმწიფო რკინის გზის მოსამსახურე პირებზე ჩვენი გვირგვინის კურთხევამდე, ან თუ მათ შეეწერათ რაიმე დანაკლისი ფული კონტროლის განხილვით, ან თუ ვისმესთვის გადაუხდევინებიათ მეტი ფული საქონლის გადატანაში ტარიფის წინააღმდეგ.

12, ეპატივით ზ ნუ გადახდევინებთ შტრაფებს

და ჯარიმებს იმ საქმეებისათვის, რომელნიც არ ჩაითვლებიან ხაზინისა და იმპერატორის მარიამის დაწესებულებათა საზარალოთ დღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა, მაგრამ სამსახურში უღარდებლობისა და უწყესო მოქმედების გამო შეწყვიტოს. ამასთანავე უნდა ეპაციოთ შტრაფები და ჯარიმები იმის გამო, რომ თავის დროზე არ წარმოუდგენიათ ანგარიშები, დოკუმენტები და სხ., აგრეთვე რაც თავს დატყენიათ მოსამსახურე პირთ თანახმით 30 მუხლისა იმპერატორისა მარიამის დაწესებულებათა კონტროლის შესახებ.

13, მე-XII მუხლის წინა პუნქტების ძალა არ შეეხება იმ ფულებს, რომელნიც არ ეკუთვნიან ხაზინას, მაგრამ ხაზინაში კი ინახებიან, არც იმ თავნებს, რომელნიც საქველმოქმედოთ არიან დანიშნული, არც იმათ, ვისაც ხაზინის კუთვნილება რაიმე მოუპარავს, რომელიც სახელმწიფო მოხელეს ჰქონია მიბარებული, არც იმათ, ვინც ბოროტ განზრახულებით და ანგარების მოყვარეობით ყოფილა დამნაშავე ხაზინის ზარალში ჩვენი გვირგვინის კურთხევამდის.

14, უნდა მოისპოს ყოველივე საქმე სახელმწიფო კონტროლის მიერ აღმოჩენილ დანაკლისზე სახელმწიფო მოხელეებისა, თუ რომ დამტკიცდება, რომ იმათ ბოროტ განზრახულებით და ანგარების მოყვარეობის გამო არ მიუციათ ზარალი ხაზინისათვის დღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა.

15, მე-XII მუხლის მე-7 და მე-8 პუნქტის ძალით მინიჭებული საღავათი შეეხება იმ პირთაც, რომლის წინააღმდეგ აღძრულა სისხლის სამართლის საქმე ანგარების მოყვარების გამო მათ მიერ მოხდენილ ზარალზე ხაზინისათვის, მაგრამ მემკვიდრეებს ეპატივებათ მხოლოდ იმ ზარალი, რომელიც ქვრივობის პენსიებს დაატყდება გადასახდელათ; სხვა შემთხვევაში მემკვიდრეებს მიეცემათ საღავათი, რომელიც მოხსენებულია ამ მანიფესტის მე-XV მუხლში.

16, მეთორმეტე მუხლის წინა პუნქტები შეეხება აგრეთვე იმ პირთა, რომელნიც სახელმწიფო სამსახურში დაქირავებულნი არიან, აგრეთვე კერძოთ დაქირავებულს ექიმებს და სტუდენტებს, რომელნიც დროებით გამოგზავნილი არიან ვადამდები ავთომყოფობის, საქონლის ჭირის და სხვათა მოსასპობათ.

XIII. იმ პირთ, რომელნიც ყოფილან დამნაშავენი და ბოროტის მომქმედნი ჩვენი გვირგვინის

კურთხევამდე მიენიჭებათ მოწყალება ქვემოხსენებულნი წესისა და რიგისამებრ.

1, ყველანი, რომელთაც ჩაუდენიათ დანაშაულობა და კანონით გადაწყვეტილი აქვთ დარიგება, შენიშვნა, საყვედური, ფულის ჯარიმა არა უმეტეს 300 მან., დატუსაღება ციხეში, პატივისა და ღირსებების აუხდელათ, ყველა, ვინც კი დანაშაული ყოფილა სახელმწიფო ტყის მოქრაში და ერთი-ორათ უნდა გადახდეთ ჯარიმა, თუნდ 300 მანეტზე მეტი, უნდა იქმნენ განთავისუფლებულნი.

2, მიტევებულ იქმნენ ის დამნაშავე სახელმწიფო მოსამსახურენი, რომელთაც გაუფანტავთ სახელმწიფო ქონება ას თუნამდე და საპრობილეში სხედან, თუ რომ მათ დანაკლისი ფული შეუვსიათ დღემდე ჩვენი გვირგვინის კურთხევისა.

3, უნდა განათავისუფლონ სამართლისა, და დასჯისაგან ყველა დამნაშავენი, რომელნიც ექვემდებარებიან სისხ. სამართლის კანონების შემდეგ მუხ. 193, 194, 195 და 1575 (კანონთ კრება ტომი 15-ტე, გამოცემა 1885 წლისა და მათი გაგრძობა 1895 წ.)

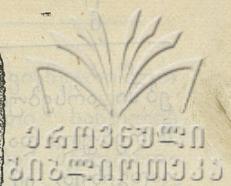
4, ვისაც ჩვენი გვირგვინის კურთხევის დღემდე მოუხდენია დანაშაულობა, რომლისთვისაც მათ მოვლით სასჯელი, ანუ შეპყრობა, საპრობილეში ანუ ციხეში ჩასმა პატივისა და ღირსების აუხდელათ, აგრეთვე ვისაც უკვე გადაწყვეტილი აქვს ეს სასჯელი სამართლის წესით, იმათ უნდა შეუმციროდეთ დასჯის ვადა ორი მესამედით.

5, მოსამსახურე პირებს, რომელთაც გადაწყვეტილი აქვთ სასჯელი, თანახმით სისხ. სამართ. მე-65 მუხ. 2—9 პუნქტ., მიეცეთ ნება კვლავ განაგრძონ სამსახური და პენსია დაიმსახურონ, მხოლოდ იმათ არ ექნებათ ნება მიიღონ ორდენი წმ. ვლადიმირისა სამსახურის ვადის შესრულებისათვის და კეთილ სინდისიანათ სამსახურის ნიშნისა.

6, ყველას, ვინც კი 12 ივნისის 1895 წლის კანონის გამოცემამდე ყოფილან სამართლით ექვემდებარებულნი, აგრეთვე მთავრობას დიდი ეჭვით უდევნებია თვალ-ყური, უნდა აპატივონ და განათავისუფლონ ამ თვალყურის დევნისაგან.

(დასასრული შეძკებში)

მწყმსი

მე ვარ მწყენსი კეთილი: მწყემსან კეთილმან სული თვისი დაჰსდვის ცხოვართათვის. (იოან. 10—11).
 ჰოვე ცხოვარი ჩემი წაწყმედული. მსრეთ იყოს სიხარული ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. (ლუკ. 15—4).
 მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტვირთ-მიძიმენი და მე განგისვენო თქვენ. (მათ. 11 28).

№ 12 1883—1896 30 ივნისი

გ ა ზ ე თ ი ს ო ა ს ი:

„მწყემსი“	„მწყემსი“ რუსული გამოცემით
12 თვით 3 მან	12 თვით 5 მან.
6 — 2 —	6 — 3 —

ფულისა და წერილების გაგზავნა შეიძლება ამ ადრესით:
 Вь Квиру.სს, ვა редакцїи „Млкъ.სს“ и „Пастыр.“.

შველა სტატიები და კორექსპოდენციები, რომელნიცა იქნებიან დასაბუქდავთ გამოგზავნილნი, ვრცლად და გასაგებლად უნდა იყვნენ ავტორთაგან ხელ-მოწერილნი.

სტატია, რომელიც არ დაიბეჭდება, სამი თვის განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მათის ხარჯით უკანვე დაებრუნოს.

სტატიები მიიღებიან რუსულს ენაზე დაწერილიც და თარგმნით დაიბეჭდებიან.

სამღვდელოების კრება ქალაქს ქუთაისში 28, 29 და 30 მაისს.

გაგრძელება *)

დკვ. დ. დამბაშიძე. ეს არის მოისმინეთ თქვენ, მამანო დებუტატნო, ჩვენგან წაკითხული პროექტი. საზოგადოთ ზოგიერთებს, რომელნიც თავმოყვარე-

ობის სენით არიან შეპყრობილნი, ჩვეულებათ აქვთ, ყოველი პროექტი და წესდება, გადმოკეთებული სხვა პროექტის და წესდებულებათაგან თავის ნაწარმოებათ და გონების ნაყოფად მიაჩნიათ. აგერ წინაზედ ერთ პირს ემერიტურის კასსის წესდების ვითომ შედგენისათვის 400 მან. ჯილდოს აძლევდენ, დიდი შრომა მიიღოვო და წესდება გამოიგონაო, როდესაც ამისთანა წესდებანი უბრალო კალენდრებშიაც კი იბეჭდებიან. ჩვენ ღმერთმა გვაშოროს ამისთანა მკვეხარობა. ის წესდება, რომელიც ჩვენ წავიკითხეთ, შედგენილია და გამოკრებილი სხვა და სხვა ეპარქი-

*) იხილეთ «მწყემსი» № 11, 1896 წ.

ებში არსებული სანთლის ქარხნის მართვა-გამგეობის მიღებულ და დამტკიცებულ წესდებათაგან. ჩვენ შევადგინეთ ეს პროექტი ჩვენი ეპარქიის მოთხოვნილებათამებრ. ამისთანა წესდებათა წყალობით ზოგიერთ ეპარქიებში მშვენიერად მიმდინარეობს სანთლის წარმოების საქმე. სრული იმედი არის, რომ თუ ჩვენში სანთლის ქარხნის წარმოების საქმე ამ პროექტისამებრ მოვაგვარეთ, დარწმუნებული ვარ, სანთლის წარმოების საქმე ბევრის წილათ უმჯობესად წავა, ვინემ ძველი წესით მიდიოდა. ამისთანა პროექტის წარმოდგენა თქვენ დამავალეთ მე წინა კრებაზედ და თქვენი მონდობილობა, შეძლებისა გვარად, კიდევ ავასრულე. ეხლა თქვენზეა დამოკიდებული მიიღებთ ამ ჩვენ პროექტს თუ არა.

წამდენამე ხმა დაუჭურტებისა: კარგი პროექტი არის, მივიღოთ.

დეპ. ძღვ. ს. მჭედლიძე: ჩვენ დავავალეთ წინა კრებაზედ დეკ. დ. ღამბაშიძეს ამისთანა პროექტის შედგენა და გაზეთში დაბეჭდვა, რომ ყველას შეძლებოდა თავისი აზრის გამოთქმა პროექტის შესახებ. დღეს ჩვენ არ შეგვიძლია ამ პროექტის მიღება, რადგან ასე უცებ ვერ გადავწყვეტთ—კარგია მისგან წაკითხული პროექტი, თუ არა.

დეკ. დ. ღამ - ძე. ჩვენთვის არავის არ დაუვალდება პროექტის შედგენა და გაზეთში დაბეჭდვა ასე მკირეს ხანში.

დეპ. ძღვ. ს. მჭედლიძე. დეკ. ღამ - ძე ამბობს პროექტი მე შევადგინეო. გამოდის რომ მის ამხანაგებს მონაწილეობაც არ მიუღია. თუ მისი ამხანაგები არ არიან მონაწილენი ამა პროექტის შედგენაში, მაშინ პროექტი არ ყოფილა კანონიერათ შედგენილი და მისი მიღება არ შეიძლება.

დ. დ. დ - ძე. ჩვენ გვაკვირვებს მ. მჭედლიძის მსჯელობა პროექტის უვარგისობაზე. ერთი მხრით მართალს ამბობს მჭედლიძე, მრთელ კამიტეტს უნდა შეგვედგინა პროექტი. საქმის მწარმოებლობა კამიტეტისა იკისრა ბ. ა. გორგაძემ და ვალდებულიც იყო ამისთანა პროექტიც მას შეედგინა და ყველას ერთად განგვეხილა, მაგრამ, სამწუხაროთ, მან ესრეთი ვერ შეასრულა, აღბათ სხვა მრავალ საქმეთა გამო. უკანასკნელ დროს მე გამოვუცხადე ყველა წევრებს, რომ თავ თავისი მოთქმებით შეედგინათ კანონები და ინსტრუქციები, თუ როგორი მართვა-გამგეობა დაწესებულიყო ჩვენ სანთლის ქარხანაში. მე შევად-

გინე ეს პროექტი და, შეიძლება, სხვა წევრებმაც წარმოადგინონ თავიანთი აზრი და შეხედულებები.

კომიტეტის წევრა ძღვდ. დოლაბერაძე. ჩვენ დანარჩენებმა სამმა წევრმაც შევადგინეთ პროექტი სანთლის ქარხნის უმჯობესად მართვა-გამგეობისა, რომელიც აქვს მ. ფილიპე ფხაკაძეს. ვთხოვ მ. ფილიპე ფხაკაძეს, რომელიც აქ არის, რომ წაკითხოს ეს პროექტი.

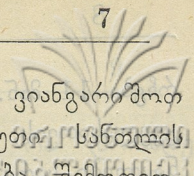
წევრა კომიტ. ძღვ. ფ. ფხაკაძე. მამანო დეპუტატონო! მე, მართალია, მსურდა, რომ წავგვეკითხა ჩვენ სამ წევრთაგან შედგენილი პროექტი სანთლის მართვა-გამგეობის შესახებ, მაგრამ შემდეგ დეკ. დ. ღამბაშიძისაგან წაკითხული პროექტის მოსმენისა, სასიტხოთ მიმაჩნია ამ ჩვენი პროექტის არა თუ წაკითხვა, არამედ გამოჩენაც. სრული თანახმა ვარ დეკ. ღამბაშიძისაგან შედგენილი პროექტისა.

წამდენამე ხმები დაუჭურტებისა. მივიღოთ პროექტი კარგად არის შედგენილი. კამიტეტის წევრებიც ხომ უარს არ ყოფენ.

დეკ. გ. ცაგ - ლ. არ შეიძლება პროექტის ასე მიღება. უნდა კამისია დაინიშნოს, მან უნდა განიხილოს და შემდეგ კრებაზედ სამღვდლოებებს მოხსენდეს მისი ნაკლულევენება და სიკეთე.

ძღვ. კ. ხუსკიაძე. კომისიას რაღა შეუძლია? წესდება ხომ წაკითხეთ. კიდევ წავიკითხოთ. რომელი მუხლიც არ მოგვეწონოს, ის მოვშალოთ და შევასწოროთ, თორემ საქმეს დასასრული არ მიეცემა.

დეკ. გ. ცაგ - ლ ჯერეთ კამიტეტს თავის ანგარიშიც არ წარმოუდგენია რიგიანად და კანონიერათ. კამიტეტის შედგენილი უწყებიდგან - სჩანს, რომ რაღაც 3000 მან. შემოსულა. მაგრამ ეს ახალი კამიტეტის წყალობით კი არ გახლავს, ეს გახლავს იმის გამო, რომ კამიტეტმა სანთლის წარმოების საქმე ჩაიბარა შობის დღესასწაულებში და მათ დროში მოხდა აღდგომაც, რომელ დღესასწაულებში, მართლა შემთხვევით, ბევრი გაიყიდა სანთელი. ეს შემოსავალი შემთხვევითია და არა კამიტეტის გამკრიახობით. წინანდელ დროში უმეტესად ბევრი შემოდიოდა, ვინემ ამ უკანასკნელ ექვს თვეში შემოსულა. ნუ დაივიწყებთ მამანო იმას, რომ რაც სანთელი გაიყიდა ახალი კამიტეტის, სულ ძველი გამგეობისაგან ჩაბარდათ დამზადებული და რა გააკეთა ახალმა კამიტეტმა?! არა უფრი. მათი სიტყვისაგან სჩანს,

ვითომც ჩვენ არაფერი არ გაგვიკეთებია, მაგრამ ეს ტყუილია. წინა გამგებლების ხელში სანთელიც ბევრი იყიდებოდა და შემოსავალიც კარგად შემოდინოდა.

დეპ. მდ. ს. მჭედლაძე. არ შეიძლება პროექტის მიღება, არ შეიძლება. კამისია დაინიშნოს და შემდეგ კრებაზე ვიქონიოთ მსჯელობა.

დეპ. დ. ლა-შე ვთხოვ დეკ. მ. ცაგარეიშვილს და სხვასაც, როდესაც რაიმე წინადადებას უარყოფდნენ და არწმუნებდნენ რამეზედ მსმენელთ, ყოველთვის თავის სიტყვების დასამტკიცებლად წარმოადგენდნენ სარწმუნო დასაბუთებულ ფაქტებს და არა მარტო ლიტონ სიტყვებს მღვდ. მ. ს. მჭედლიძესავით „არ შეიძლება—არ შეიძლებაო“. საჭიროა ამასთანავე, რომ მსჯელობის დროს ერთი საგნიდგან მეორეზე არ გადადიოდნენ. პროექტზე თუ ნებაგს ვისმეს მსჯელობა, უნდა მარტო პროექტზედ სჯიდნენ და პროექტიდან უსაფუძვლოთ შესავალ-გასავალზედ არ უნდა გადაჰქონდნენ მსჯელობა. ჩვენ წარუდგინეთ კრებას თვითური ანგარიში და ნახევარი წლისა ერთად. აგრეთვე წარუდგინეთ წლიური ანგარიში ძველი 1895 წ. დეკემბრის 21-დღე. წიგნები და ანგარიშები აგერ გახლავთ. რომ ბრძანებთ, რომ ჩვენს დროს ბევრი ფული შემოდინოდაო, აბა მოგვიანახეთ წიგნებში და დაგვისახელეთ, სად არის ეს ბევრი შემოსული ფული. დეკ. მ. ც—ლი ამბობს, რომ ამ წელიწადში შობის დღესასწაულებზედ და აღდგომას ბევრი სანთელი გაიყიდაო! ამ წელში უბედური ზამთრისა და რღვნობისა გამო გზა შეკრული იყო, ხალხი არ დადიოდა და ვაჭრობა სანთლისა მეტის მეტად შემცირებული იყო. ეს ვგონებ ყველამ კარგად იცის და არაფერ მოტყუედება, რამდენიც უნდა ამტკიცონ ლიტონი სიტყვით, რომ ეს ანგარიში შემთხვევითია. რაიცა შეეხება მ. დეკანოზის დამტკიცებას, ვითომ ძველი წესწყობილებით კარგად მიდიოდა სანთლის ვაჭრობის საქმე, ეს სწორედ გასაოცარია. ჯერ მე დავუმტკიცებ კრებას ცხადად და აშკარად თუ რა სარგებლობა შემოდინოდა თითო ფუთ ჩამოსხმული და გასყიდული სანთლისაგან, და შემდეგ დავუმტკიცებთ, (თუ კიდევ ვინმეს ამის დამტკიცება ეჭვირება), რამდენად უვარგისი იყო სანთლის ვაჭრობის ძველი მართვა-გამგეობა.

რომ ცხადათ დაინახოს ყველამ ძველი წეს-წყო-

ბილებით ვაჭრობის შემოსავალი, ჩვენ ვიანგარიშოთ რამდენ ფასად უჯდებოდა ერთი ფუთი სანთლის დამზადება ქარხანას და რა სარგებლობა შემოდინოდა. ავიღოთ უკანასკნელი წლის წიგნი. ამ წიგნიდან სჩანს, რომ ერთი ერთმანერთზე სანთელის ცვილი უყიდიათ 26 მან. ფუთი, ბ. იოსელიანისათვის უძლევიათ ფუთზე ოთხი მან. ჩამოსასხმელი და ორი გირვანქაც სანთელი ზედმეტი. 26 მ.+4 მ.=30 მ. ორი გირვანქა სანთლის ფასი შეადგენს 1 მ. 30 კ. 30 მ.+1 30 კ.=31 მ. 30 კ. როდესაც კონტრაგენტი იოსელიანი ჩამოსხმულ სანთელს ქარხნისგამგეს აბარებდა და ოთხ გირვანქას აკლებდა, რადგანაც ამ ოთხი გირვანქის სამაგიეროდ ათვლიდა სახვევ ქალაღდს, თოკებს და პატრუქს. ოთხი გირვანქა სანთლის ფასი რომ ვიანგარიშოთ, შეადგენს 2 მან. 40 კ. 31 მ. 30 კ.+2 მ. 40 კ.=33 მან. 70 კაპ. ქარხანა ყიდის ფუთს 40 მან. მაშასადამე მოგებად რჩება მას 40 მ.—33 მ. 70 კ.=6 მ. 30 კ. რამდენიც უნდა გაადიდოს ადამიანმა შემოსავალი, ამ ფუთის შემოსავალს ვერას გზით ვერ მოემატება. ვთქვათ გაიყიდა 500 ფუთი სანთელი. მოგება დარჩება სულ 3150 მან. ახლა უნდა დავუმტკიცოთ ამას ღერობით გაყიდული სანთლის შემოსავალი. მივიდეთ ამაზედ ნამწვი სანთლის შემოსავალიც, რომელიც ქარხანას იაფად უჯდებოდა. სულ შეადგენს არა ნაკლებ 4000—5000 მან. ამასთან მიაქციეთ ყურადღება, თუ რამდენი გადიოდა ჯამაგირებათ სხვა და სხვა პირებზე და დარწმუნდებით, რომ საიმისო სახარბიელო შემოსავალი არ ყოფილა.

ახლა ავიღოთ ბოლო ხნების წარმოების მართვა-გამგეობა და ვიანგარიშოთ თუ რა მოგება რჩება თვითფულ ფუთზედ. როგორც სჩანს ამ შესავალ-გასავლის წიგნებიდან, ფუთი სანთელი სყიდულა ერთი ერთმანერთზედ 24 მან. ფუთი სანთლის ჩამოსხმისათვის დახარჯულა 3 მან. 24+3=27 მან. ორი გირვანქა ძველებურადვე საჭუჭყოდ ეძლევა ოსტატს, სამ-სამი აბაზობისგან მოუწევს 1 მ. 20 კ. 27+1 მ. 20 კ.=28 მ. 20 კ. 42 გირვანქა ცვილში ჩვენ ვიღებთ სწორედ ორმოც გირვანქა ჩამოსხმულ სანთელს. ხოლო პატრუქს, სახვევ ქალაღდს და თოკებს რამდენსაც ვაძლევეთ ცალკე ანგარიშით წონით, იმდენსავე ვიბრუნებთ უკან. სულ გასავალი ფუთ ჩამოსხმულ სანთელზე არის 28 მან. 20 კაპ. მაშასადამე წმინდა მოგება თითო ფუთზე ქარხანას

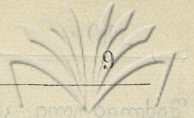
რჩება 11 მან. 80 კ. ვგონებთ ცხადი უნდა იყოს ყველასათვის, რომ ძველი წესწყობილებით უფრო ნაკლები სარგებლობა დარჩენილა ვინემ დღეს რჩება. ძველ ანგარიშს ვერც აღდგომის და ვერც შობის დღესასწაულები ვერ გამოაკეთებს.

დკ. ბ. ც-ა. ბატონებო, დეკ. ლამბაშიძის სიტყვით გამოდის, რომ ჩვენ სრულებით არაფერი გვცოდნია სანთლის საქმის წარმოების შესახებ. მისი ანგარიშით გამოდის, რომ ყოველ წელიწადს რაღაც 3000 მან. შემოსულა, მაგრამ ეს მართალი არ არის. წელიწადში ხანდისხან 6000 შემოდრიოდა. ქარხანას დიდი ვალი ჰქონდა, დღეს კაპეიკი არ მართებს. ხაზინის ფულის შესავსებლად და ეპარქიალური სკოლისათვის ყოველთვის შედიოდა სანთლის მოგებიდან ფული და კიდევ რამდენი სხვა ხარჯი იფარებოდა! ასე სჯა როგორ შეიძლება! ნახეთ ბბ. ეს წიგნები და შეიტყობთ, რომ სანთელი ძველ დროშიაც ყიდულა ხოლმე 20, 22 და 24 მან. სანთელი ხან ძვირია, ხან კი იაფი. იოსელიანი სახვევ ქალაქს სანთლად ათვლიდა ქარხანასაო. აბა როგორ გნებავთ ბატონებო? განა შეიძლება კაცმა უპატრუქოთ სანთელი ჩამოასხას, ანუ სანთლის ქარხნიდან ქალაქდ შემოუხვეველი სანთელი წაიღოს? მოითხოვეთ ანგარიში და დარწმუნდებით, რომ სანთლის საქმე კარგად იყო დაყენებული. როდესაც პირველად სანთლის ქარხნის საქმის წარმოება მომანდო მღვდელთმთავარმა, სრულებით არაფერი არ ვიცოდი ამ საქმის, მაგრამ ბოლო დროს შევისწავლეთ. თუ ეხლა კარგად შეიძლება საქმის წაყვანა, ეს იმიტომ რომ, როგორც იტყვიან, წინა კაცი უკანა კაცის ხილიაო. ეხლა, რასაკვირველია, უფრო საადვილოა მიხედეს კაცი და ასცილდეს შეცდომას. ბოროტ განზრახვით ცუდი არაფერი არ ჩადენილა ჩვენის მხრით, და შეცდომით თუ მოხდა ფულის გაფლანგვა, იმისთანა კაცებისაგან, როგორც იყო რასკინი, რას ვიზამდით? მღვდელთმთავარი ისე იყო დანდობილი მაზედ, რომ ყველაზე მეტი ნდობა იმას ჰქონდა. მისი კი ყველას თითქმის გვეშინოდა და გვეხათრებოდა. განვიმეორებ კიდევ, ახალ კომიტეტს არაფერი არ გაუკეთებია შესანიშნავი. მოკვარაქინებული სიტყვით ნურავინ ნუ მოტყუვდებით...

დკ. დ. ლამბაშიძე. მეტად სამწუხარო არის, რომ ხშირად იმისთანა რამეებზედ გჭირდება ადანი-ანს დამტკიცებას მოყვანა, რაიც კი სრულებით ცხადი

და უქვეელი უნდა იყოს ყველასათვის. დეკანოზი ჩვენ მიგვითითებს რაღაცა შედგენილ ანგარიშებზე. ბატონებო, ხომ იცოდენ, რომ დღეს ამ საგნზედ იქნებოდა მსჯელობა. რატომ არ წარმოადგინეს ეს შედგენილი ანგარიშები მათ სიტყვების დასამტკიცებლად! გარწმუნებთ ყველას, რომ არსად დაწვრილებით ანგარიში სანთლის ქარხნისა და წარმოებისა არ არის. მრავალ გზის ვთხოვე სანთლის ქარხნის გამგეთ, გადმოეცათ ეს ანგარიშები დასაბეჭდათ და გამოსატყვეყნებლად, მაგრამ ვერ ვეღირსეთ ამას. დასაბეჭდი არა თუ ფული არ გვითხოვია, არამედ პირიქით ვიძლეოდით, მაგრამ მაინც არ მოხერხდა. მათემატიკურად დავამტკიცეთ, თუ რა სარგებლობა მოჰქონდა სანთელს წინად, და რა მოაქვს დღეს. ვინ არ მიხვდება, თუ რა განსხვავებაა ექვს მანეთსა და თორმეტ მანეთს შუა. მაგრამ მაინც კიდევ თავისას ამბობენ. ეხლა კითხვით მოგმართავთ და გთხოვთ პასუხი მოგვცეთ. წელიწადში სანთლის ქარხანა ხმა-რობდა 50 ფუთამდენართს, პატრუქს, სახვევ ქალაქს და თოკებს. ესეც ხომ სანთლის კვალობაზედ იყიდებოდა ფუთი ორმოც მანეთად. მარტო ეს ფული შეადგენდა თითქმის 2000 მან. მაშასადამე 8 წლის განმავლობაში უნდა შემოსულიყო 16,000 მან-დე. აბა მიგვითითეთ სად გახლავთ ჩაწერილი ანუ სად სჩანს ეს ფულები. განა ასეთი უვიცობა შესაძლებელია, რომ ამას ადამიანი ვერ მიმხვდარიყო!?

ბძანებენ პირველად საქმის სრულიად არა გაგვეგებოდათო. თქვე, დალოცვილებო, თუ არა გაგებოდათ ღიაჩოქებისა და მედავითნეების დაკითხვას, ბარემ ჩვენ დაგვეკითხოდით, რომელთაც იმნაირივე გამოცდილება გვექონდა ამ საქმისა მაშინ, რამდენიც დღეს! მაგრამ ჩვენ როგორ დაგვეკითხებოდით, სოფლის მღვდელს!.. გაკვირვებით წარმოთქვეს, ვის გაუგონია სანთელი უპატრუქოდ ჩამოსხმულიო, ანუ უქალაქოდ გამოტანილიო. სწორედ სასაცილო პასუხია, რომ ასე სამწუხარო არ იყოს. ჩვენ იმას კი არ მოგახსენებთ, რომ უპატრუქოდ ჩამოსხმულიყო სანთელი, ან და ქალაქი არ შემოხვეოდა. რატომ ისე არ იქცეოდით, როგორც ჩვენ ვიქცევით? ე. ი. პატრუქს, სახვევ ქალაქს და თოკებს წონით ვაბარებთ ოსტატს და სანთლის ჩაბარების დროს მის წონას სანთლის წონაში არ ვიღებთ. მართალია, ფულია საქირო ქალაქისა და პატრუქის საყიდლად, მაგრამ ნუ დაივიწყებთ იმას, რომ პატ-

რუქი ღირს ფუთი 15 მანეთად და სახვევი ქალაღი 2 - 3 მანეთამდე. ფუთი სანთელი კი ღირს 40 მან. რომ გაიძახოდენ კონტრაგენტს ფუთზე 1 მანეთის მეტი არა აქვს მოგებაო და ამისათვის ორი ათას ხუთასი მანეთი აჩუქეს სათავდებო ფული, რატომ ზედამხედველი კომიტეტი სრულებით არაფერს არ ამბობდა? რვა წლის განმავლობაში ამდენი ფულები რად დაჰკარგა სანთლის ქარხანამ სახვევი ქალაღებით და პატრუქებით? 3500 მანეთის გადასახადი სანთლის ქარხანას ხაზინის ფულის შესავსებლად და ქაღების სკოლისათვის ყოველ წლობით დაედვა 1892 წლიდან. მაშ წინანდელი შემოსული ფული სადღა უნდა წასულიყო, თუ ქარხნის ვალსაც არ გაისტუმრებდა? ქარხნის ვალი დიდი იყო და არ ასახელებენ კი რაოდენობას. ქარხანა არსებობს 1888 წლიდან და ერთი გვიძახნეთ, რამდენი იყო შემოსავალი და ან რაში დაიხარჯა?

დეპ. მდ. ს. მჭედლაძე. მამანო დეპუტატო, მათქმევინეთ ორიოდე სიტყვა. (ხმაურობა არის). გთხოვთ მომცეთ ორიოდე სიტყვის ნება.

მდ. კ. ხუსკივაძე. რა დროს სიტყვის თქმის დროა, რომელ კითხვაზედაც ვაღგვივართ, ის კითხვა დასრულონ.

დეპ. ს. მჭ—ძე. მომეცი თნება თქმის, მოკლედ მოგახსენებთ, მამაო თავმჯდომარე. (აძლევს ნებას). მე იმას მოგახსენებთ, რომ სანთლის ქარხნის წესდების პროექტის მიღება არ შეიძლება ესლა. დაინიშნოს კომისია და კომისიამ განიხილოს ყველაფერი და მოგახსენოს შემდეგ კრებაზე, თორემ არ შეიძლება განუხილველად მიღება და დამტკიცება. (მდ. ს. მჭ.—ძის გამოთქმულ აზრს ეთანხმება ბიძა მისი, სვანეთიდან ჩამოსული, მდ. ზაქ. მჭ—ძე).

დეპ. გ. ც—ლა. მე გთხოვთ, მამანო დეპუტატონო, მომეცი თნება ორიოდე სიტყვის თქმისა და გაძლევთ პირობას და პატიოსან სიტყვას, ამიერიდგან არავითარ თქვენ საზოგადო სამსახურის საქმეში არ გავერიო; არ გავერიო იმისთანა საქმეში, რომელშიაც საზოგადოებაზე და სამღვდლოებზეა დამოკიდებული კაცის სამსახურის დაფასება. იქ, სადაც გულით და სულით გემსახურებოდი საქმეს, ბოლოს სამღერაობის მეტი მე ვერაფერი ვნახე. ავიღოთ თუგინდ სანთლის საქმე: რამდენი უსიამოვნება შემხვდა, რამდენი შრომა და ბოლოს იმასაც დავემსახურე, რომ ზოგიერთების თითით საჩვენებელი შევიქნით. არ

მინდოდა მეთქვა ყველაფერი, მაგრამ რას დრომდე უნდა დავფარო! მეტი ღონე არ არის, ყველაფერი უნდა ვთქვა. ვითხოვ ერთი ათი მინუტის მოთმინებას და პირობას ვდებ, ამიერიდგან ჩემი სიტყვა არავინ არ გაიგონოს კრებაზე და არც არავინ მნახოს, რომ კრებაზე მსჯელობაში მონაწილეობა მივიღო. მოგეხსენებათ, პირველად რომ სანთლის ქარხანა გავეხსენით, ყოველ მხარეზე წერილები დავაგზავნეთ და ოსტატებს ვიწვევდით. არსაიდგან კაცი არ ჩანდა ოსტატი. ბოლოს გამოცხადდა ერთი კაცი საიდგანდაც, როგორც სანთლის ქარხნის ოსტატი. დავიყენეთ ქარხანაში. ამას მივუჩინეთ ერთი სანდო გურული კაცი ზედამხედველად და ყარაულად. ერთ დილას ამ ჩვენ ზედამხედველს გაუტენია ჩამოსხმული სანთლით ხურჯინი და „საღორიანზე“ დაწვია ოსტატი სა—ვი. ბევრი უცემია ამ ჩვენი ზედამხედველისათვის ამ ოსტატს და გატენილი ხურჯინიან უკან მოუთორევია. ზედამხედველი გავაგდეთ. ამ ოსტატისათვის კი სხვა ზედამხედველის მიჩენა ამის შემდეგ კიდევ ვისირცხვეთ და მარტო მას დავენდეთ. მუშაობდა კარგად. გავიხედეთ და ამ ჩვენმა ოსტატმა 70 ფუთ სანთელს დახვია ხელი და გაქრა სადღაცა. აქეთ ვეციოთ, იქით ვეციოთ, კაცი კი ვნახეთ, მაგრამ სანთელი მაინც დაიკარგა 2500 მ. მეტის საღორალო... რამდენი უსიამოვნება მივიყენეთ, კაცი ვერ მოთვლის. აი ამ ბოლო დროსაც საიდანდაც, უცნობი ადგილიდან მოვიდა ის შეჩვენებული რასკინი და ისეთი ყურადღება დაიმსახურა ყოველად სამღვდლოსი, რომ, როგორც წინეთაც მოვიხსენიეთ, ყველას გვეხატებოდა მისი. იმანაც დახვია სანთლის ფულს 3000 მანეთამდე ხელი და გაჰქრა. რა ხმები არ დაყარეს, რა არ სთქვეს. ზოგიერთები იმასაც კი ამტკიცებდენ, ვითომც რასკინი ჩვენ გავგებარებოდა და იმას არაფერი ფულები არ წაეღოს. ერთი სიტყვით, ზედამხედველი კომიტეტის წევრებს თითოთ გვაჩვენებდენ საზოგადოებას. რისთვის? რაზედ — ეს ღმერთმა იცის! ჩვენ მართალია ზედამხედველი კომიტეტის წევრები ვიყავით, მაგრამ ყოველად სამღვდლო ხშირად სხვას გზავნიდა სანთლის ქარხნის და საწყობის სარევიზიოდ. ჩვენ კი გული აღარ მიგვდიოდა ამ მოვალეობაზე და არც შეგვიმოწმებია. ოსტატთან კონტრაგენტად და თავდებათ გვყავდა კიოსელიანი და არა რაიმე ცუდი განზრახვით, როგორც ზოგიერთები ამას ამტკიცებენ. იოსელიანი

შეძლებული კაცია და ოსტატმა, რომ რამე დაკარგოს, ის იზღავდა... (სხვათა შორის დაუმატა):

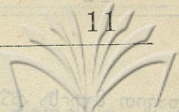
აიღეთ, მამანო, თუგინდ საქალებო ეპარქიალური სასწავლებელი: რამდენი შრომა მიკიღეთ და რამდენს ვშრომობთ ამ სასწავლებლისათვის, მაგრამ მადლობის მაგიერ, უმადურობის მეტი არა მესმის რა სამღვდლოებისაგან. აიღეთ თუგინდ სამრევლო სკოლების რჩევის საქმეც. განა აქ ცოტა შრომა გვაქვს და ჯაფა? მაგრამ რა გამოდის, ჩვენ ისევ ის სამღვრავი გვესმის ზოგიერთებისაგან, რასაც ვისმენთ ხოლმე სხვა დაწესებულებათა შინა. ამისათვის აღარ შეგვიძლია სწორეთ ამდენი უსიამოვნების ატანა და გარდავსწყვიტეთ, ამიერიდგან არავითარი მონაწილეობა არ მივიღოთ არც ერთ თქვენს საქმეში იმიტომ რომ მადლობის მაგიერ იმას დაემსახურება კაცი, რასაც თქვენის მხრით დღემდის დავემსახურეთ. ამის შემდეგ არც სიტყვით შეგაწუხებთ და არც თქვენს საზოგადო საქმეში გარევით...

დაასრულა თუ არა ეს სიტყვა ც - ლმა, იგი დაჯდა და ისეთი სიჩუმე ჩამოვარდა კრებაზე, რომ ბუხის გაფრენას გაიგონებდით. დეკ. დ. ლამბაშიძემ მოახსენა მას საბასუხოლდ:

დეკ. დ. ლამ - ში. მამა დეკ. ცაგარეიშვილის სიტყვას როგორც მე, ისე მთელი კრება გულსმოდგინედ ვისმენდით. არ შემიძლია გულითადი მადლობა არ გამოვუტყუალო მამა დეკანოზს ცაგარეიშვილს იმ გულახდილი სიტყვისათვის, რომელიც ჩვენ ეხლბ მოვისმინეთ მისგან. მადლობას ვუცხადებთ იმისთვის კი არა, რომ თქვა: „ამიერიდგან თქვენთან არღარა ვიმსახურო“, არა, იმისათვის, რომ სანთლის ქარხნის საქმის შესახებ დავისურათა ის წესწყობილება, რაც ჩვენ დანიშვნამდის ყოფილა. დარწმუნებული ვარ, ყველა მიხვდება, თუ როგორ ცუდათ ყოფილა ჩვენში დაყენებული სანთლის ქარხნის და სანთლის წარმოების საქმე, თუმცა ამ გაჭირვებას ყოველთვის ადვილად ასცდებოდა კაცი. რაიცა შეეხება დეკანოზის დანარჩენ სამღვრავს, მიმართულს საზოგადოებისადმი, ვითომ და მისი სამსახურის დაუფასებლობისათვის, ჩვენ გაკვირვებული ვართ და ვერ აგვისხნია, თუ რამ მიიყვანა და რამ აიძულა დეკ. ც - ლი ამ სიტყვების გამოთქმას. ჩემთვის სწორეთ გაუგებელია, ვინ ემდურის მას როგორც ქალების და სამრევლო სკოლების გამგეობის თავსმჯდომარეს?! როგორ შეიძლება ისე ემსახუროს

კაცი საზოგადოებას, რომ ერთი ორი მომდურავი არ ჰყვანდეს? მართლია, ის კაცი უმადურობა სწორეთ, როდესაც მთელი საზოგადოება, რომელსაც ის ემსახურება, მისი მომდურავია; მაგრამ ეს ითქმის მაშინ, როცა უმეტესობაა მომდურავი და არა ერთი-ორი პირი. არ იფიქროთ მამაო დეკანოზო, არ წარმოიდგინოთ, რომ საზოგადოებამ კაცის გულწრფელი სამსახური მოძმისა, მამულისა და ეკკლესიის სასარგებლოდ არ დააფასოს და ვერ შეიტყოს. დღეს თუ ვერ შეიტყობს ხვალ, ზეგ, ან შემდეგ დროში, უთუოდ გაიგებს. კაცის სიმართლე იქნება დღეს დაფარონ, მაგრამ შემდეგ იგი თავს იჩენს და ერთი ორად გამობრწყინდება. თუ საზოგადოებაში გამოჩნდებიან ერთი ორი და სამი პირი, რომელიც შენს წრფელს სამსახურს ბნელს მოჰფენს და უკულმართად განმარტავს, განა ამან უნდა შეაწუხოს კაცი? განა ეს საწყენია და ამისთვის უნდა მიატოვო კაცმა საზოგადოების სამსახური? ნუ თუ ფიქრობთ, რომ მარტო თქვენ გყავდეთ ზოგიერთები მომდურებული და სხვას არა? საზოგადოდ, ვგონებ, თქვენი აზრი შემცდარია იმის შესახებ, რომ ყველგან, სადაც ემსახურებით საზოგადო სხვა და სხვა დაწესებულებას, ვითომ ყველანი გემდუროდენ. კაცი თუ გულწრფელად ემსახურება საზოგადოებას, საზოგადოება კი ვერ აფასებს მის შრომას და ღვაწლს, ამანაც არ უნდა გაუტყუოს გული კაცს. ამისთანა შემთხვევაში წრფელი მუშაკის გულში მაინც სამოთხეა და სამღვრავი საზოგადოებისა გულის წყლულს ვერ გაუჩინს. თუ ეხლანდელი თაობა არ დააფასებს კაცის შრომას და ღვაწლს, იცოდეთ, შემდეგი თაობა უთუოდ დააფასებს და კეთილი მოღვაწე ისე სულწასული არ უნდა იყოს, რომ დათესილის ნაყოფის მოკრეფა მეორე დღეს მოინდომოს!..

დიდი სიმხდალეთა, მუშაკმა უსიამოვნების შეხვედრით ანუ მოლოდინით, საზოგადოების სამსახურს თავი დაანებოს!.. ასე რომ ფეიქრათ ჩვენ მოციქულებს და მუშაკებს, არაფერი არ გაკეთდებოდა. ასე თუ ვსაჯეთ, ვერც არაფერს ჩვენ გავაკეთებთ. თუ კაცი გამსჭვალული ხარ ჰეშმარტებას და სიმართლეს ემსახურო, არა თუ უსიამოვნება, ჯოხის დაკვრაც რომ მოგელოდეს, მაინც არ უნდა შეშინდებ უკან არ დაიწიო. სად გინახავთ ჰეშმარტი მუშაკი, რომ დაფნის გვირგვინებს ადგამდენ ყოველ ფეხის ვადადგამაზე?..

საქართველო

ტყევი ღრომს თავგადასავალი,

(გაგრძელება *).

გთხოვთ უკანვე წაიღოთ თქვენგან წარმოქმნილი სიტყვები: „ამიერიდგან თქვენთან აღარ ვიმსახურო საზოგადო საქმეშიო“. მაკვირვებს ეს თქვენი სიტყვები და თანაც გულს მიკლავს. იმ დროს, როცა ასე საჭიროა მაღალი სწავლით აღჭურვილი კაცების რჩევა-დარიგება და სამსახური, თქვენ ფიცით გვიცხადებთ, რომ ამიერიდგან თქვენს სამსახურზე ხელს ვიღებ და არაფერ საქმეში არ ვავერევიო. განსაკუთრებით იმისთანა სამსახურში, რომელიც დამოკიდებულია სამღვდლოებაზეო. რამ მიგიყვანათ ამ სიტყვებამდისინ? იქნება უმართლოთ დაგწამესთ რამე? რაა მერე? აღარ ვახსოვთ ფილოსოფოსის სოკრატის უკანასკნელი დღენი? ის სიკვდილსაც კი ხალისით ეგებებოდა, რადგან გრძნობდა, რომ უმართლოთ ეკიდებოდნენ. ვის გულშიდაც სრულებით არ არის გამჭრალი მოძმის სიყვარული, ვის გულშიდაც გამგადარია ქრისტეს სწავლა-მეცნიერება, მამულისა და ეკლესიის სამსახურის მოვალეობის ცოდნა — ის არასოდეს არ მოერიდება უსიამოვნებას და უკან არ დაიხევს. იმედი მაქვს, თქვენ ხელს მოგვცემთ და ერთად იმუშავებთ ჩვენთან ჩვენ მოძმეთა საკეთილოდ, ჩვენი ეკლესიისა და მემამულეთა სასარგებლოდ. არ იფიქროთ, რომ კეთილი მოღვაწეობა და წრფელი სამსახური ოდესმე ღირსეულად დაფასებული არ იქნეს და შთამაგებამ კეთილად არ მოიხსენოს...

ეს სიტყვა დეკ. დ. ლამბაშიძისა თითქმის მთელი კრების გულისთქმა იყო და ამისათვის კრებამ სრული თანაგრძნობა გამოუცხადა ლამ — ძეს ამ სიტყვისათვის. ბოლოს ლამბაშიძემ პროექტის შესახებ მიმართა დეკ. გ. ც — შვილს და ჰკითხა: ჩემთვის დიდი საჭირო არ არის მღვ. ს. მკ — ძის შეხედულება ჩვენი პროექტის შესახებ, გთხოვთ გაგვიზიაროთ თქვენი აზრიო. დეკ. ც — ლმა განაცხადა, რომ აღელვებულობის გამო არ შემძლია რამე ვთქვა წაკითხული პროექტის შესახებო. კრება დაიხურა მეორე დღის დილის ცხრა საათამდის...

დავით მეფისა და აღმაშენებელისაგან შამახისა დათხრილსა შინა სარკინოზთ რაზმებთ გაწყვეტა, და სულტნისა დიდებისა და საუნჯისა სრულიად ხელთგდება, და ქართველთაგან სპარსთა დანაშთომთა ნივით აღსება და ალაფთაგან მრავლება დილად.

უბრძანა სპათა, კისკასად სიმაგრეს გადავიდიან, თავსა დაეცენ, სარკინოზთ ვითა ქერიმათა სჭრიდიან, არ აცოცხლებდნენ არასად ყმათა და ბერთა ჰკვლიდიან.

დასდგა მდინარე, სისხლთაგან ვითა რიონი მიდიან.

სრულად მოსრეს რიცხვით უცნო ქრისტეს სჯულთა მოძულენი, ხელნი მიჰყენეს, გამოზიდნეს უთვალავნი საქურტლენი,

ვითა მთანი დააგროეს ნაშოგართა სიმრავლენი, დაიპყრა გულისტანიცა, აღავსნა თანმოახლენი.

მუნით მოიქცა გეგულად მეფე მებრძოლთა მძღვეელი, სრულად აღავსო ლაშქარნი, ვერღა არნ ნივთთა მტვეელი, განდიდნა დავით, შევებითა არის წელისა მრხვეელი, ათეულისა მარადის იყო სამღვდლოთ მძღვეელი.

დავით მეფისა და აღმაშენებელისა გარდასვლა დარუბანდს და მუნ მკობრეთა და ქურდთა ლეკთა მოსპობა და განგება მუნებურთა, და მის კერძოთა ყიფიყათა ბარბაროზებრთა საქმეთაგან დაყენება და დაწყნარება ერთა მათ, და აღება ციხისა ლისანისა და ლოზონდისა:

შემდგომ გარდვიდა დარუბანდს, მოსრვიდა ლეკთა ქურდებსა, სხვა მის კერძოთა ყიფიყათა ბარბაროზებსა ცუდებსა, აღიღო ციხე ლისანნი, ლოზონდს უქცევდა ზღუდებსა, მათ ადგილებთა მემზღვრეთა გულს უწრფელებდა მრულდებსა.

დავით მეფისა და აღმაშენებლისა მოსვლა სომხითს და მუნე-
ბურთა ციხეთა აღება, და მიერ მისვლა კარნიფორ, ბასიან,
სპერსა, ბიათყურსა, ოლთისსა და მუნ მყოფთა თურქთა
მოწყვეტა.

ვითა არწივი, ფრთე მალი მოვიდა სომხითს
არებსა,
სომხითართ ციხეთ იპრობდა, სიმტკიცით მყარად
მდგარებსა,
შელეწდა გაგსა, ტერნაკალს, გაფაზანს რკინის კა-
რებსა,
ნაობედ, შანას, გომსადა, ტალინ ჯაქარსა ჩქარებსა.
ესენი თვისად დაიპყრა, განვილა ჯავახეთს კა-
ლოსა,
კარნიფორ-ბასიან-სპერსა რაზმი იქმს თანაყოლასა,
მოსწყვიტნა თურქნი ყოველითურთ, არ ძალ აქვს
ხმოზა მოლოსა,
ჩამოვილა ბუიათყური, ოლთისს თურქნი ჰსცა ძრწო-
ლასა.
გარდმოვილა თრიალეთი და ბოჟანას ჰყოფდა
დგომასა,
მუნ წარუდგენდნენ მეფესა ანის ქალაქელთ ნდომასა,
მოგათვალოთო სიმაგრე, თუ არ მიხედავ შრომასა.

დავით მეფისა და აღმაშენებლისა მისვლა ანის ქალაქს, და
დაპრობა ყოველთა გარემოებათა მისთა, და თვით ქალაქი-
საცა, და მოწყვეტა ყოველთა სარკინოზთა და დარღვევა სა-
ცეცხლეთა მათთა, და ანის ქალაქსა შინა განახლება დიდისა
მის და შვენიერისა ტაძრისა, რომელიცა იყო აღშენებული
ბერძენთა კეისრის ასულისა და მუნებურის დედოფლის კატ-
რონიკასაგან, რომელიცა ემარზა თვით მასვე ტაძარსა შინა,
სადაცა დასძახა დავით მეფემან გიხაროდენი, და საფლავმან
ხმა მოსკა მადლობისა ღვთისა:

ჯარი სამოცი ათასი მეფეს ამაღლად ჰყვებოდა,
სადაცა იყვის, მუნ ახლდენ, აროდეს დააკლდებოდა,
მათით წარვიდა ანისად, სიმსწრაფლით იარებოდა,
სხვათა სპათათვის საწვევრად ბრძანება ივლინებოდა.
მიბრძანდა, სამ დღე ანისი აღილო თვისის
მზღვრებითა,
შეიპყრნა აღფასიანნი, მოსწყვიტნა მახვილ მჭრე-
ბითა,
რომელთა დიდი ტაძარი, მიზგით ჰყვის შეცვაღე-
ბითა,

რომელი კატრონიკასგან ჰშვენოდა აღშენებითა.

იწვივა კათოლიკოსი, მღვდელთ-მთავართ დასი
წყვეტოდა,
მაშინ მათ გამო ტაძარი კურთხევით განახლდებოდა,
თუ ჰსთქვა მას ჟამსა შვებითა მზე მეტად განათლ-
დებოდა,

შიშით და კრძალვით ტარიგი უბიწო იმსხვერპლე
ბოდა.

მეფემ იკითხა საფლავი კატრონიკ დედოფა-
ლისა,
უჩვენეს, სადა შემკობით იყო სახილველ თვალისა;
ზედა დაადგა, ისმინეთ სარწმუნოების ძალისა,
ესე არს საქმე ზეგარდმო, არ ხრწნადად წარმავა-
ლისა.

დაჰყვილა საფლავს ხმამაღლად, მეფე არს ესრეთ
მთქმელია,

გიხაროდენო დედოფალს, მოისპო აგართ ხელია,
აჰა, ტაძარსა შენგან ქმნილს არს მსხვერპლის შემ-
წირველია,
გმადლოზ ღმერთსაო, საფლავით პასუხის მომგებე-
ლია.

განჰკრთნენ ყოველნი მუნმყოფნი სამართ ხმისა
მსმენელნი,

შეჰსწირეს ღმერთსა დიდება, არიან ცრემლთა მღე-
ნელნი,
სხვაცა ჰყო მეფემ მრავლგვარად საქმენი მოსახე-
ნელნი,
ვინცა იკითხავს ცხოვრებას, არს გულთა მოსალხე-
ნელნი.

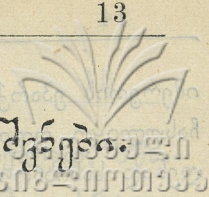
დავითის მიერ სიბრძნითა ყოველნი განიგებო-
დეს,

ეკლესიანი ჰყვოდეს, ქალაქნი აღშენდებოდეს,
ვითა ვარსკლავნი, ურიცხვად ქართველნი განმრავლ-
დებოდეს,
დასაბამიდგან უშენნი შენობად მოეგებოდეს.

დასწყნარდა ყოველნი კიდენი, ცანი მშვიდობას
სთოვდიან.

დიდ-დიდნი ზვავნი მპყრობელნი ძღვენითა ზაკსა
ჰსთხოვდიან,
ვეცხლსა და ოქროს სიმრავლით ვით ქვიშას შეაგ-
როვდიან,
კნინლა ურთ ერთის მოყვარეთ მეფლნი კრავთანა
ჰსძოვდიან.

ესთ იცის ღმერთმან დიდება: თვისისა მოყვარუ-
ლისა,

ახალი ამბები და შენიშვნები

განგრძობა დღეთა და მარად ნიჭება სიხარულისა,
 ვინცა არ ესაეს, მალედ ხედეს სიმწარით ტკენა გუ-
 ლისა,
 აქა მიეცეს ბოროტი, მუნ კვლა წარწყმენდა სულისა.
 თვით ესე მეფე ძლიერი, უშენთა აღმაშენები,
 იყო მარადის ღვთისადმი სურვილით ცრემლთა მღე-
 ნები,
 გლახაკთა ზრდიდა, ქვრივ-ობოლთ, იღვწიდა შეუს-
 ვნები,
 სწულთა თვისის ხელითა განჰკურნის მძიმე სენები.
 ხორციელს განსაგებელსა რა მორჩის მყისვე
 თანადა,
 იწყებდეს ლოცვას მხურვალედ, ჰქონდა ლაწვთ ცრემ-
 ლით ბანადა.
 მწუხრსა, დილეულ და სამხრად, ჰყვის ლოცვა თა-
 ნისთანადა,

ესე ვითარმან ტრფობამან ზესთ ხედვად აღიყვანადა.
 მას მეფობისა დიდებას, ვითა ნაგვესა ჰრაცხევედა,
 ყოველსა აქა მყოფობას ზენასთვის შეურაცხებდა,
 დამასკელისა მკითხველი გლოვა-სულთქმითა ახებდა,
 ეკკლესიათა ამკობდა, გლახაკთა ნივთთა აცხებდა!

შეეტრფოდა ზესთა არსსა, გონება აქვს მისდა
 მარად,
 იკითხვიდა ღვთის-მეტყველსა, იგი ჰქმნოდა გულსა
 მტკბარად,
 ქრისტეს მტერთა შეებრძოდა, ვითა ცეცხლი ჰყოფდა
 მწვარად,
 ენატროდა სოფლით განსვლა წმინდათ კრებულს
 შეხვდეს ჩქარად.

აღივსო ქართლოსის ხვედრი, ქვეყანა რვათა
 ძმათანი,
 არლა სად იყო მანები სოფლად დავითის ყმათანი,
 სპარსნი ჰყვნა მოძღვენედ, აქენდათ ყე სიმრავლე
 მორთმევათანი,
 თურქნი და მეფე არაბთა იყვნენ მსმენ მისთა ხმა-
 თანი.

ესრეთ აღიდა მაღალმან თვისივე მაღიდებელი,
 უფროს ყოველთა მეფეთა ჰყო სახელისა მკრებელი,
 აღავსო უნჯთა სიმრავლით, აქვს ოქრო შეუგებელი,
 მისცა მშვიდობით ცხოვრება, არლა სად უჩნდა მწენ-
 ბელი.

იმერეთის ეპარქიალურ განბაიელას საქალებო
 სასწავლებლისაგან. რადგან იმერეთის ეპარქიალური
 გაბრიელის საქალო სასწავლებელში წელს მოსწავ-
 ლეები გადავიდენ შემდეგ კლასებში, ამიტომ ამა
 წლის პირველ სექტემბრიდგან დანიშნულია ბავშე-
 ბის მიღება ამა სასწავლებლის მოსამზადებელ კლას-
 ში ევზამენით, რის პროგრამაც უკვე დაბეჭდილია
 «მწყემსი»-ს № ში. თხოვნები მეტრიკული აღმოწე-
 რილობითურთ ბავშების წლოვანებაზედ უნდა წარ-
 მოდგენილ იქმნეს სასწავლებლის საბჭოს სახელზედ
 არა უგვიანეს 2 მომავალი აგვისტოსა.

* *

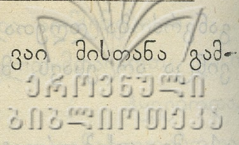
იმერეთის ეპარქიაში სამრევლო სკოლების მე-
 თვალყურეთ დამტკიცებულია ქუთ. სემენარის მას-
 წავლებელი მელიტონ კელენჯერიძე, რომელიც თა-
 ვის სურვილისამებრ მღვდლად უნდა ეკურთხოს და
 შეირიცხოს ქუთ. კათედრის სობოროს კრებულში
 შტატ გარეშე.

* *

გურია-სამეგრელოს ეპარქიაში სამღვდლოებას
 კრება ჰქონებია სხვა და სხვა კითხვათა გამო. ამ
 კრებაზედ დიდი ბაასი ყოფილა სანთლის ქარხნის
 შესახებ, მაგრამ, სამწუხაროდ, საქმე რიგიანათ ვერ
 დაუყენებიათ. ამავე კრებაზედ სამღვდლოებას ჰქო-
 ნებია მსჯელობა იმის შესახებ, თუ რა ღონე იხმა-
 რონ და როგორ მოიქცენ, რომ ყოველს ეკკლესიას
 საჭირო წიგნების ყიდვა შეეძლოს ყოველთვის.

* *

ლეჩხუმის მაზრის სამღვდლოება უკვე გადმო-
 რიცხულია იმერეთის ეპარქიაში. ჩვენ ვფიქრობთ,
 რომ გურია-სამეგრელოს ეპარქიაში გადარიცხვა
 ლეჩხუმის მაზრისა დიდი სამწუხარო იყო სამღვდე-
 ლოებისათვის, რადგან ყოველ მღვდელს თითქმის

იმერეთის ეპარქიის შუაგული უნდა გაევიდნენ მერმე ჩასულიყო ფოთში. ადვილი მისახვედრია, თუ რამდენად სასიხარულო იქნება ლეჩხუმელ სამღვდლოებისათვის ეს განკარგულება.

* *

იმერეთის და გურია-სამეგრელოს სამღვდლოების კრებათა გარდასწავიტეს, რომ ყოველ ეკლესიისათვის გამოიწერონ ბ. ფილიმონ ქორიძის მიერ გადაღებული იოანე ოქროპირის წირვის საგლობელი. სასიხარულო ამბავია, რადგან, როგორც გვპირდება ბ-ნი ქორიძე, ამ პირველი რვეულის შემოსული ფულებით უნდა გამოიცეს შემდეგი საგლობლებიც.

* *

არქიმანდრიტ ნიკოლოზის მოკვლის შესახებ კალმახელიძისაგან საქმის ძიება უკვე გათავებულა და სამხედრო სამსჯავროს ბრალმდებლისათვის (პროკურორისათვის) გადაუციათ. ამბობენ, კალმახელიძეს თვითონ უთხოვია, რომ სასჯელი მალე გარდაუწყვიტონ. კალმახელიძე გვარტომობით ოსთავანი ყოფილა. როგორც აღმოჩნდა საჩივრების გამო კი არ გაუკვეციათ მღვდლობისაგან, არამედ მისთვის, რომ მღვდელ-მოქმედების აღკრძალვის შემდეგ, მას რამოდენიმეჯერ მღვდელ-მოქმედება მაინც შეუსრულებია. ამისათვის კი მღვდელს კანონი განკვეთას უწყსებას.

* *

როგორც გაზეთები გვაცნობებს, კიათურის გზის შემკეთებელი ინჟინერები პასუხისგებაში მიუტიათ. ეს ინჟინერები თურმე წყალდიდობის დროს დაზიანებულ ხიდებს და გზებს აკეთებდნენ და დიდ ფულს იღებდნენ. მაგრამ ყველა ეს ხიდები და გზები ქალაქდებზედ უკეთებიათ მხოლოდ, და არა ნამდვილად, დედამიწაზედ. ბოლოს მოუხსენებიათ, ახალმა წყალდიდობამ ყველაფერი ისევ წაიღო. ხელახალი შესაკეთებელი ფულები მოუთხოვიათ და ბევრიც მიუღიათ. არ არის ქვეყანაზედ ისეთი უბედურება, რომ ერთის უბედურება ზოგისათვის სასარგებლო არ იყოს. წრევანდელმა წყალდიდობამ და დიდმა სასტიკმა ზამ-

თარმა ბევრი გაამდიდრა, მაგრამ ვაი მისთანა გაამდიდრებას!..

* *

მათხოჯის დედათა სავანეში იწყება ახალი შევნიერი ქვითკირის ეკლესია. სრული იმედია, საზოგადოება თანაგრძნობას აღმოუჩენს ამ დედათა სავანეს. ცოტა დროის განმავლობაში ამ დედათა სავანეში დაუმტკიცა საზოგადოებას, რომ მონასტრებში და ამისთანა სავანეებში ფებს მოიდგამს ჩვენი გლობა და გაწყობილი წირვა-ლოცვის შესრულება. მამათა მონასტრებში გუნდით ვალობა, სამწუხაროდ, თითქმის, აღარც კი ისმის არსად.

* *

ჩვენმა რედაქციამ ერთხელ მიაქცია საზოგადოების ყურადღება გულანების (სრული თთვენის) დაბეჭდვას. ხელნაწერი გულანები დღესაც მოიძიებება ზოგიერთ მონასტრებში და თუ ეს ხელთნაწერები გაფუჭდნენ, სრულებით უნდა გამოვეთხოვოთ ჩვენი სრული თთვენის დაბეჭდვას, რადგან გიორგი და ვეთიმე მთაწმინდელნი ჩვენ აღარ დაგვებადებიან. ვთხოვთ ყველას, ვისაც გული შესტკივა ჩვენ საეკლესიო წიგნებზე, როგორიმე გზით ვეცადოთ ამ წიგნის დაბეჭდვას.

* *

მამა დიმიტრიმ (აბაშიძემ), რომელიც უნივერსიტეტის კურსის შესრულების შემდეგ კიევის აკადემიაში შევიდა და ბერად აღიკვეცა, ამ წელს შევნივრად დაასრულა აკადემიის კურსი. კურსის დასრულებისათანავე იგი მღვდელ-მონაზონად აკურთხეს. ამბობენ, რომ არქიმანდრიტ კავკასიძის ადგილზე ნიშნენ მისსიონერად. ღმერთმან ინებოს. შესანიშნავი მოვლენა არის ჩვენს ცხოვრებაში ამისთანა ღრმა ნასწავლი კაცის ბერად შედგომა. ღმერთმან ჰქმნას ამისთანა ნასწავლი პირები ჩვენს სასულიერო წოდებას სხვებიც შესძენოდნენ და ჯეროვანი ადგილიც მისცემოდნენ...

წერილი კლდეების ენათ

მ. რუდაქტორი!

გახლებთ შვიდ მანეთს. აქედან ხუთ მანეთს ვსწირავ ზეპირსიტყვაობის ფონდს. ამისთანა სასარგებლო საქმისათვის ვკისრულობ უოველ წლობით ხუთხუთი მანეთის შემოტანას. დანარჩენ ორ მანეთში კი, ერთი მანეთი მიიღეთ მეფის დავით აღმაშენებლის სამლოცველოს განსახლებლად, ერთიც წმ. დავით და კოსტანტინეს ღუსკემისათვის. ძალიან მცირე განლავთ ეს შეწირულება ხსენებულ ქველის საქმეებისათვის, მაგრამ რას იზამს კაცი, როდესაც ნივთიერად ხელმოკლეა. მაგრამ მაინც ამით ვნუგეშობ: თქვენც ძალიან კარგად მოგეხსენებათ, წრფელის გულით მოძღვნილი მცირედიც შეწირებისო, და კიდევაც ამით გამხნეებულმა გახლეთ ჩემი წვლილიც.

ამასთანავე გთხოვთ გამომიგზავნოთ შემდეგი თქვენგან გამოცემული მოღვაწეების ნახატები: თამარ მეფის, შოთა რუსთაველის და აკაკი წერეთლის, რათა წარმოვიდგინო ხოლომე მათის შენედევის დროს, ისედაც განუმორებელი ჩემის მენსიერებიდან, თვითეულის სასიკადულო დავაწლი.

ამას გარდა, როგორც «კვალის» მე-16 №-ში იყო ნაუწყები, თქვენ განგიზრახავთ სხვა სასულიერო თუ საერო შესანიშნავ პირთა ნახატების გამოცემაც. იმედი მაქვს, არც შემდეგი გამოცემული სურათებიდან მომაკლებთ თვითეულ ცაღს, რომლისთვისაც უადრესად მადლობელი ვიქნები.

თქვენი პატივისმცემელი მედავითნე
მ. ბარამაძე.

ვბეჭდავთ ამ წერილს შეუცვლელად სწორედ საგულისხმო მაგალითთა, რომ უბრალო მედავითნეს ასეთი გულშემატკივრობა ატყვიას საზოგადო საქმის და ასეთი პატივისცემა უღვივის ჩვენ მოღვაწეებისადმი. სჩანს შეგნებული ჩვენი უოთა ალაპარაკებს ზემოხსენებულ სიტუაციებს და არა უბრალო მარტო ნახატების ტრფიალი. ასეთი მოვლენა სწორედ საიმპიათოა არამც თუ მედავითნეებში, არამედ უფრო მაღალ წოდებასაც რომ შევხვართ, მაგალ. მღვდლებში. რამდენია ისეთი მღვდელი, რომ არამც თუ არაფერი არ შეეწირავს ზეპირ-სიტყვაობის ფონდისათვის, არამედ არც კი იცინა, რა ფონდია ეს ფონდი, ან არსებობს თუ არა. აქ კი ვხედავთ ამ ადამიანის წვლილს, რომელიც რაც უნდა იყოს, მცირედ არ ჩაითვლება – ასე მოკრძალებით და მოწიწებით წარმოგზავნიდს. თანაც ამ წვლილს (5 მანეთს) გვპირდება უოველ წლობით. ეს ისეთი საგულისხმო მოვლენაა, რომ სწორედ ღმობიერებით ავსებს ადამიანის გულს. რამდენად მაღალი და უადრესია ეს ჯილდო წრფელის გულით გადებული იმ დაზარებულს დახმარებაზე, რომელსაც ზოგი უწევს საზოგადო საქმეს მხოლოდ თავის პატივმოყვარეობისათვის. სასურველია, რომ ამ გვარი შემწირველები მრავალი გვეულოდს და ეს შეწირულება ერთი ათად უფრო სულის ჩამდგმელი იქნება განზრახულ კეთილ საქმისათვის. ერთი ამგვარი მოვლენა ათ გულსაკლავ გარემოებას უქარვებს ადამიანს და გულს რადაც იმედს უვლენს. ვისურვოთ მხოლოდ, რომ ზემოხსენებულ მედავითნეს ბევრი მიმბძველი გამოსჩენოდეს ჩვენ საზოგადოებაში...

რუდაქტორი.

განცხადებანი.

მიიღება ხელის-მოწერა 1896 წლისათვის ორ კვირულ გამოცემათა ქართულს

„მწუყემს“-ზე

რუსულ «П А С Т Ы Р Ъ»-ზე

ქუჩნალის ფასი:

12 თვით «მწუყემსი» 3 მ.	6 თვით «მწუყემსი» 2 მ.
— „ორივე გამოცემა“ — „ორივე გამოცემა 3 მ.“	— „ორივე გამოცემა 3 მ.“
— „რუსული „ 3 მ.“	— „რუსული „ 2 მ.“

ისეილება

საქველმოქმედოდ

თამარ-მეფის

უმთა რუსთაველის

სახიანი

ფოსტის ქაღალდი

თბილისის და ქუთაისის ქართულ წიგნის ძალაში

უზრცალი თითო კაპიკად.

მოგებულ თანხიდან ნახევარი შეეწერება ზვიკ-სიტყვაობის ფონდს და ნახევარი მოხარდება იაფ ფასიან და მუთად დასარიცხებელ სახალსო წიგნა-ძმბის გამოცემას.

მსურველთ შეუძლიათ მოიკითხოონ «ქაღალის» რედაქციაში, ან დაიბარონ ფოსტით დ. ყვინი-ლიდამ მიხეილ ბარაქაძისაგან.

მოკლეს ხანში გამოვა სხვა მოღვაწეების სა-ხიანი ქაღალდიც.

განვიზრახე რა სკოლის დაარსება სოფელსკვა-უთს, სენაკის მაზრაში, გურია-სამეგრელოს ეპარქიის სამოსწავლო საბჭოსაგან, ყოვლად-უსამღვდელოესის ეპისკოპოსის გრიგორის ნებართვით დ კურთხევით, მივიღე წიგნაკა ჩასაწერათ შემომწირველთა და შე-მოწირულთ რაოდენობისა, სასარგებლოთ აწ გასახ-სნელის კვაუთის სკოლისა. მოვიწვევ შემწეთ ჩემს ნათესავებს, ნაცნობებს, ამხანაგებს, მეგობრებს და უფრო იმათ, რომელთაც ჩემგან ახსოვდეთ რამე და-ვალება ცხოვრებაში და ჩვენში სწავლა-განათლების გავრცელებას თანუგრძნობდენ, შემიწიონ ამ სკოლის გახსნაში ფულით, წიგნებით და საკლასო ნივთებით. ყოველივე შეწირულება გამოცხადებული იქნება გა-ზეთებში და დრომდის დაცული სამოსწავლო საბ-ჭოში.

წვერი—საქმის მწარმოებელი გურია-სამეგრელოს ეპარქიის სამოსწავლო საბჭოსი სტეფანე ძიმისტარაშვილი.

შ ი ნ ა ა რ ს ი.

ოფიციალური განყოფილება: უმაღლესი მანიფესტი. სალიტერატურო განყოფილება: სამღვდელოების კრება ქ. ქუთაისში 27, 28 და 29 მაისს.—საქართველოს ძველი დროის თავგადასავალი.—ახალი ამბები და შენიშვნები.—წერილი რედაქციის მიმართ.—

— განცხადება.